

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atque Legvm || Pene Omnium
Gentium, Et || Rerum Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

9 de Iure deuoluto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

nec expediatur prouisio sub sigillo regio, & sequenti die idem beneficium conferat alteri cum subscriptione & sigillo literis appenso, potior nihilominus prior, *idem prinuileg. 45.* Sic & prior, & si vna die facta duobus sit collatio, præfertur, *Rufus prinuileg. 46.*
 ¶ 33. Rex si nominauerit ex privilegio apostolicæ sedis in certis ecclesiis metropolitanis & cathedralibus, si postea aperiantur regalia, potest omisso eo, quem collatori nominauit, iure proprio conferre iure regaliorum, non obstante in sinuatione & nominatione prius debite factis, *idem prinuileg. 47.* ¶ 34. Indultum apostolicum de non consecrandis episcopis infra tempus iuris non facit, quominus vacet beneficium iure regaliorum, si alias eo non existente indulto, vacaret, *idem prinuileg. 48.* ¶ 35. Rex iure regaliorum conferendo præbendam, & alia beneficia simplicia, tenetur sequi naturam & qualitatem beneficii actu foundationi appositam, *idem prinuileg. 49.* ¶ 36. Licet in regia prouisione regalia nulla reperitur, de defectu naturalium, quem patitur impetrans, mentio facta, si prius per Romanum pontificem super prædicto defectu naturalium ad obtinendam quæcunque beneficia simplicia fuerit dispensatus, nihilominus valida est prouisio, *idem in 50. prinuileg.* ¶ 37. Capellanias & alia simplicia beneficia in hospitalibus existentia, rex iure regaliæ confert, *idem prinuileg. 51.* ¶ 38. Beneficia pertinentia ad decanum, & capitulum, & archidiaconum coniunctim seu diuisim, non conferuntur a rege iure regaliorum, sed tantum illa sede vacante, quæ ad episcopum pertinent, *idem prinuileg. 52.* ¶ 39. Apertis regalis rex pensionem super fructibus dignitatis, etiam quando ad successores episcopos vel dignitatis extenditur, soluere non tenetur, *idem prinuileg. 53.* ¶ 40. Vacantibus regaliæ œconomi, receptores, & alii officarii seu procuratores illis commissi, non possunt animalia in cauibus seu grantis locorum episcopatus extrahere, vel de illis disponere: quia talia animalia sunt conscripto loco data, sicut oues, boves, & iumenta cum pullis, & reseruantur futuro successori, quod sine illis deterior esset fundi commoditas vel domus, *idem prinuileg. 54.* ¶ 41. Custodes, seu exactores regaliorum non possunt vacante sede decimas auctoritate regis accipere, sed tenentur eas futuro successori conseruare, *idem prinuileg. 55.* ¶ 42. Curatores regaliorum contra sedem vacante, durantibus regaliis non possunt incidere arbitres caduas, nec piscari in vineis ichtyorrhophis prælaturæ ante tempus debitum, neque alia agere, per quæ deterior fieri posset redditus aonius prælaturæ, *idem prinuileg. 56. ex conf. Phil. Pul. du droit de regale.* ¶ 43. Durantibus regaliis rex non tenetur ad onera vel seruituta, ad quæ episcopus in vita tenebatur, *Rufus prinuileg. 57.* ¶ 44. Ex constitutione Philippina, vt postquam episcopus sacramentum fidelitatis præsterit regi, requiratur, quod actualis & realis traditio fiat rerum temporalium episcopo per officiales regios, quibus ipsa temporalia episcopatus gubernanda fuerunt commissa: nec sufficit quod tollatur, seu vt dicunt leuatur manus regis per gentes computorum, id est, per præfectos eius: id enim ita exigitur, vt prælatus possit conferre præbendas & dignitates suæ ecclesiæ, & vii temporalibus sui episcopatus, *idem prinuileg. 58.* ¶ 45. Rex non tenetur electum confirmatum in episcopum, si non sit consecratus, ad iuramentum fidelitatis admittere: nec regalia cessant per solam confirmationem. Quia adhuc ecclesia dicitur vacare, sed claudentur, id est, expirant & cessant regalia, secuto iuramento, *idem prinuileg. 59.* Et hæc privilegia per conclusiones satis abunde explicauit Rubeus in suo tract. regaliorum: vt satis vniuersi factum purauerim & lectoribus, summa capita iudicis loco hic per epitomen transferre, ne aliena in hiis plagis usurpem. ¶ Plura ¶ & videre poteris apud Aegidium Magistrum, in decisionibus & tractatu regaliorum. Qui ex registro cameræ rationum seu computorum notat, cap. 4. ius hoc regaliorum non competere regi in omnibus episcopatibus sui regni: sed tantum in prouincia Senonensi, & eius suffraganeis, excepta diecesis Antiodorensi, in qua decani & capitulum dicuntur fecisse permutationem cum rege. Item docet ius hoc ei esse in tota prouincia Remensi, excepta diecesis Cameracensi: in tota prouincia Bituricensi: exceptis, Lemouicensi, Cathurcensi, Rutenensi, Albiensi, Mmatensi: & in tota prouincia Turonensi, excepta Maclonensi, Trecorensi, &c. In prouincia Burdegaliensi solum: & in tota Normania. At in tota prouincia Occitanensi, & Arelatensi, & consequenter in tota lingua Occitana, nihil habere iuris regaliorum.

¶ Aliud ¶ ius regaliæ inuenitur, in ecclesiis, quæ ad plenam & liberam collationem regis pertinent, in quibus nec summus pontifex, nec alius quispiam ius aliquod habet, præter solum regem,

qui solus ordinarius collator est, quale ius illi est in præbendis seu canonis sanctarum capellarum Lutetiæ, Biturigum, Saltus Vincenarum, & in ecclesiis collegiatis de Clery, Sancti Quintini, Virginiæ Mariæ Montisbrisoni, & similibus, meminit Papius lib. 3. *Rap. aref. 2. tit. 2.*

¶ Singularem notationem tamen dignum est, ius regaliorum, quod ad collationem beneficiorum pertinet, non habere locum in beneficiis, quæ curam animarum habent. Sic enim ordinatio regia scripta est, in camera, *istam ordinatio. transcriptis in suis decisis. Aegid. Magist. tract. reg. al. cap. 3. & explicat. c. 4. differentiam. Citat & Probum, & Rufus eiusd. sent. computorum: Dum episcopus alicuius episcopatus, ubi dominus rex habet regalia, ab humanis decedit, immediate per obitum seu mortem ipsius est regalia in dicto episcopatu aperta, & succedit rex loco boni & legitimi administratoris in omni temporalitate dicti episcopatus, conseruat beneficia non curata, & hoc durante tempore ipsius regaliæ, &c.*

¶ Confer ¶ itaque solum beneficia simplicia quales canoniz, præbendæ, capellaniz, & similia. Curata autem sede vacante iure communis conferuntur, si communis collatio cum capitulo, ab illo capitulo: si solius episcopi, vel reseruantur, vel a summo pontifice conferuntur, *c. vnic. per tot. ne sedo vacan. in 6.* Curatè non possit curata conferre rex beneficia, vt simplicia, diuersificationem adfert Aegidius Magister: quod is cui conceditur cura, debet habere institutionem auctoritabilem ab episcopo, quod pertinet ad curam populi, & sacramentorum administrationem, *Panorm. in c. auctoritas, circa medium, de institutio. per c. vnic. in 6. ne sed. vaca. Ioan. And. in c. de monacho, de præb. Quare non potest a rege prouideri in ea cura, quia non potest ea auctoritas conuenire alii, quam episcopo.*

De Iure deuoluto. Cap. 9.

- 1 Collatio beneficiorum tribus modis ordinariis impeditur.
- 2 Deuolutio quid.
- 3 Deuolutio iuris ab eo, qui habet in alium: fit per donationem hereditatis viuentis, non obtemperando voluntati defuncti, non vindicando mortem defuncti, non petendo hereditatem suo tempore, &c.
- 4 Deuolutio potestatis conferendi vel eligendi duplici causa fit.
- 5 Deuolutio fit ad proximum superiorum electione facta indigna.
- 6 Eligens indignum prouidetur iure eligendi pro ea vice quare.
- 7 Deuolutio in causa graduatorum.
- 8 Deuolutionis iure impetrato ob incapacitatem prouisio adiosa. Impetrans per incapacitatem alterius non adipsitur de facto possessionem. eod.
- 9 Deuolutio ob negligentiam conferendi. Lateranensis synodus 7. & vnde ita dicta, eod.
- 10 Lateranum palatinum Roma.
- 11 Lateranensis 7. synodi quo tempore habita. Nicolaus 2. sum. pontif. tempus eod. Berengaris error quando damnatus, eod. Concubina adempta sacerdotibus, eod.
- 12 Successio in præditi sacerdotalibus sublatâ.
- 13 Turcis arma subministrare prohibitum. Beneficiorum pluralitas prohibita, & promissio antequam vacent, eod.
- Epula lautiore episcopis prohibita, eod. Venationes prælatis prohibita, eod.
- 14 Deuolutio ob negligentiam conferendi, vel ob electum indignum statutam a Synodo Lateranensi.
- 15 Paganorum officia interdita.
- 16 Germanorum vnitas consilio procurata.
- 17 Concordata quando peracta.
- 18 Beneficia intra sex menses saltem conferenda, aliter deuoluntur collationes adsuperarum, & 23.
- 19 Optio beneficium intra 20. dies fieri debet, aliter expirat.
- 20 Patronus laicus intra 4. menses, ecclesiasticus intra sex debet presentare, aliter deuoluitur ius.
- 21 Mandataris ad beneficia acceptare debet beneficium vacans intra decem dies.
- 22 Electio episcopi & archiepiscopi & aliorum maiorum prælatis, fieri debet intra tres menses: aliquis ius deuoluitur.
- 23 Beneficium conferens iure deuoluto, antequam deuolutio, nihil agit: ideo & post deuolutionem iterum conferre potest.

Beneficium sum. pont. confert, quod deuoluto iure conferri potest, per concursum eod.

- 24 Deuoluta per negligentiam ordinariam collatio ad sum. pontif. reddit ad ordinarium post mensem.
- 25 Nominatio regis ad pralaturas fieri debet intra sex menses.
- 26 Deuolutionum ex negligentia ratio.
- 27 Negligentia poenam habet.
- 28 Conferendi potestas cur tantum habeat semestre tempus.
- 29 Sex menses quibus peragendis negotis constituit.
- 30 Sex menses conferendorum beneficiorum a quo tempore incipiunt. Et 31. 32. 33. Et 34.

- 31 Ignorantia qua excusatur a mora. Et culpa. Ignorantia crassa Et supina qua. eod.
- 32 Nominand. facul. a regi Gallorum a quo tempore currat.
- 33 Mensis conferendi in curia Romana a quo tempore currat.
- 34 Voluntas Et potestas per se ius simul.
- 35 Suspendio episcopi non deuoluit eius iurisdictionem ad superiorem.
- 36 Impedimentum quod excusat a prescriptione lapsus temporis semestris collationis.
- 37 Impedimentum legitimum quando excusat a lapsu temporis.
- 38 Deuolutio ad quem fiat. Et 40.
- 39 Patriarche Lugdunensis privilegium in deuolutione. Et 40.
- 41 Deuolutio electionis episcopi ad quem fiat.
- 42 Deuolutio a vicario episcopi ad quem fiat.
- 43 Deuolutio ab exemptis episcopis ad quem fiat.
- 44 Capitulum sede vacante iure deuoluto confert.
- 45 Insultuendi presentatos digniores nulli desinitum tempus episcopo.
- 46 Patronatus quando. Et quomodo summus pontifex derogat.

1 **T**ria ordinariorum collationem beneficiorum impediunt precipue, deuolutio, reseruatio, mandatum, ut in c. 4. de rescript. in 6. ca. i. cui conceditur, cap. 19. de prabend. in 6. Et Deuolutio

2 **L**utio ecclesiastica, est translatio potestatis, quae datur in beneficia ab aliquo, in alteram personam ex facto vel negligentia, potestatem habentis. Non omnis potestatis translatio, deuolutio est, contra tamen deuolutio translatio est, siue in rebus

3 secularibus, siue ecclesiasticis consideretur. Et exempla breuiter promam ex profanis egoriis. Primum, in petenda & consequenda hereditate: si quis enim viui ignorans hereditatem, vel cognati alienius partem donauerit bonorum, non potest vi iure successi mis, Mari. iuriscons. in l. auferitur, 2. de iis quib. ut indig. lib. 3. l. tit. 9. l. quidam, §. si. Et l. seq. de dona. in P. sed ad alium deuoluitur. Item si quis fallum accuset testamentum, nec obtinuerit, priuatur potestate petendi in eo testamentum sibi relictum, Paul. l. post legatum, de iis quib. ut indig. in P. l. aia. C. eod. l. Papinianus, §. memisse, de inoff. testam. in P. Eo modo si heres monitus soluere legata relicta in testamento, contemserit, an no elapso successione petenda ius deuoluitur ad substituutos, & alias suo ordine personas, autben. hoc amplius, C. de fideicom. §. si quis autem non implens, de hered. Et Falco collat. l. Ob negligentiam quoque, si quis neglexerit vindicare mortem defuncti, cum posset & teneretur, nec praeventus ab alio est, amittit ius succedendi, l. i. 2. §. C. de iis quib. ut indig. Aliud exemplum in bonorum possessione petenda, cuius ratione gradibus praestituta sunt singulis certa tempora, quae si elabuntur, deuoluunt ius petitionis ad alios, tota l. 1. de successor. edicto. lib. 3. §. P. tit. 10. Ius petendi tutores filiis quoque a matre, in proximis ob negligentiam deuoluitur, l. 2. §. si mater, ad Senatuscons. Tertul. in P. Proinde vt aliena beneficia deuolutiones excludantur, reliqua verba finitioni deuolutionis rei beneficiaria adiecta sunt, quae euoluunt substantiam deuolutionis, quae fit in causa beneficii. Et fit in primis non admovent deuolutionem fieri in alium duplici de causa, vel quia is qui priuatur iure collationis, vel alia potestate, puta electione, indignum dedit, cum in cunctis, c. 7. §. fin. de elect. apud Gregor. vel quod intra tempora praescripta suo munere functus non est, c. ne pro defectu, c. 41. eod. Qui abutitur sibi concessa potestate, dignus est qui eam amittat, l. iudeas, de iudeis C. l. qui sine, de negot. gest. P. ca. ubi 74. distin. cum simil.

4 **S**i igitur quis scienter indignum ad beneficia elegerit, potestatem amittit pro ea vice eligendi alium, ex decreto concilii Lateranensis, c. cum Vintoniensis, c. 25. Et c. per inquisitionem, c. 26. de elect. d. c. ne pro defectu, deuoluiturque potestas ad eum qui proxime praeselle dignoscitur, d. c. ne pro defectu, idem in §. si quis vero, de collat. in concord. ex concilio generali, etiam si de episcopatus ageretur, emendato iure, quo electione facta scienter indigni praetati, ius electionis non deuoluebatur ad proximum superio-

rem, sed ad summum pontificem solum, ca. dilectus, de concess. praben. Et Porro non redit ius ad delinquentem ea vice, vt in eo, in quo deliquit, puniatur, argum. l. si fugitiui, 3. de ser. fugiti. lib. 6. C. tit. 1. Et quia qui semel elegit, iam functus est officio iuo, nec retractare suum factum potest: sicuti in eo, qui sententiam semel dixit, receptum est, l. iudex posteaquam, Et l. Paulus, de iudic. in P. l. 1. C. de senten. ex peri. recit. Cuius notio per appellationem ad proximum superiorem deuoluitur, c. bona memoria, in 1. Et 2. Et c. cum Vintoniensis, c. ne pro defectu §. 1. Et ca. quia propter, de electi. expresse in c. si compromissarius, de elect. in 6.

Et Statutum in concordatis Gallicis, §. si quis vero cuiuscumque, de collatio. in concord. si episcopus, vel alius conferendi habens potestatem, beneficia graduatis & nominatis decreta, aliter qualificatis quam statuitur, conferat, nullam esse collationem, & per refatum eiusdem, graduatum & qualificatum posse recurrere ad proximum superiorem: & ab eo rursum pari modo committente, ad alium superiorem, ad quos deuolutum est ius cum iisdem qualitatibus, quibus conueniebat, conferri ab ordinario beneficium. Et Notabis hanc imperationem iure deuolutu, ex eo capite, quod incapaci fit beneficii facta collatio, esse aliquomodo odiosam, vt pote de beneficio viuentis, ca. 1. Et 2. de concess. prab. Quamobrem placuit statui regia bulis regni constitutione, in constitut. Henric. 2. touchant les impetrations des benefices ecclesiastiques pub. an. 1550. 24. Iulii, art. 15. ne impetrans hoc iure deuoluto per incapacitatem ingrediatur factu possessionem beneficii adepti, alioquin priuatur iure, si quod habet: neque adiudicari sequentrum ratione illius deuoluti. Nam altero de facto possidente cum titulo, pro eo praesumitur, etsi male possideat, l. fin. C. de rei vind. Et esset quaedam species spoliationis & intrusionis, eum ab ea possessione deicere, praetextu tituli adepti, quod iura non sinit, c. cum nostris, Et c. literas, de concess. praben. c. eum qui, de prab. in 6. l. ex fat. quod met. caus. P. l. crediores, ad l. l. de vi priuata.

Et Porro ex negligentia fit deuolutio auctoritate concilii Lateranensis, vel alia iuris auctoritate, quae vt liquido consent, annotandum est, inueniunt septem synodos, dictas Lateranenses a loco vbi coactae fuerunt. Nam in Romae in Caesio monte erat antiquitas palatium, seu aedes eximiae familiae nobilissimae Lateranorum, de quibus & Inuenalis meminit, Satyr. 10.

Clauis Et egregias Lateranorum obsidet aedes Tota cohors.

Siquidem Iulius Lateranus vir quoque egregius, consul designatus, iussu Neronis interfectus est, Jul. Capit. in Aurel. Vbi aedes illae erant, postea D. Ioannis basilica aedificata est, dicta etiam antea Basilica Constantini, quod fuerit a Constantino magno donata Siluestro sum. pontif. auctore Blondo, lib. instaur. Ital. Et hoc loci synodi septem coactae sunt: prima sub Nicolao 2. Sabaudum pontif. in quo damnatus error Berengarii, & pseudopontifex, praescriptaque eligendi summum pontif. forma per solos cardinales, can. in nomine Domini, 23. distin. Platina, in Nicolao. Hic fuit pont. max. anno domini 1057. Secunda sub Calixto 2. Burgundo, coactis 900. patribus, in qua contra Turcam constitutum, & decreta contra Imperatores Germanorum a prioribus pontificibus stabilita, & ademptae concubinae sacerdotibus & clericis, vt scribit Albertus Krantzius, lib. 3. c. 40. Et Tertia in synodo Laterani habita sub Innocentio 2. circiter annum domini 1135. coactis mille patribus, in qua potissimum decretum, ne quis in praedictis sacerdotibus sibi successorem constituere posset, teste Othone praesule Frigingense, lib. 7. cap. 23. Et Quarta sub Alexandro 3. summo pontifice, patria Senenti, circiter annum domini 1170. In qua ne quis Turcis arma subministraret etiam cautum, prohibita sacerdotiorum pluralitas, c. 3. de cleric. non resid. eorumdemque ante vacationem promissio, c. 2. Et 3. c. ex tenore, de concess. prab. Praeterea prohibita epulae lautiores, venationes, & huiusmodi plura, ca. cum apostolus, de censib. Et Insuper vt per negligentiam collatorum deuolueretur ius conferendi, vel ab episcopo ad capitulum, vel a capitulo in episcopum, vel ad superiorem proximum archiepiscopum, c. quia diuersitatem, Et c. 2. de concess. praben. cum similib. &c. vt latius postea dicemus Deo fauente, idemque seruetur, si indignum elegisset, c. cum Vintoniensis, Et c. per inquisitionem, de elect. apud Gregor. Et Quinta fuit maxima synodus sub Innocentio 3. coactis in concilium 7. archiepiscopis, & 1300. aliis praetatis, circa annum domini 1210. teste Paulo Emilio, lib. 6. In qua plura decreta tunc in Iudeos & Turcas, paganorum officia interdicta, c. Iudeis, c. ita quorumdam, c. ad liberam terram sanctam, c. exspectati, de Iudeis. In hunc Metropolit.

tanis ad mores corrigendos singulis annis concilia prouincialia cogere: & episcopis, vt synodos per suas prouincias celebrarent, *c. sicut olim a sanctis patribus, de accus.* Et quædam statuta circa præsentationes patronorum, *c. in Lateranensi, de præb. c. cum & plan-*
16 *tare, de præb. aliaque de aliis capitulis plura.* ¶ Sexta Lateranensis synodus sub Eugenio 4. Veneto peracta anno domini 1446. teste Platina, qua prospectum, vt Germani qui nec Romano, nec Allobregi principi adhererent, reducerentur ad vnitatem. ¶ Se-

17 ptima habita in Laterano sub Iulio 2. contra Turcas, quam transulerunt concludendam Pisis cardinale, vt scribit Paulus Iouius. De hinc infecta re, tractatq; habito super derogatione pragmatice sanctionis in aliquibus, tempore Leonis decimi eius successoris, & Francisci primi regis eius nominis Gallorum, conclusum fuit Lateranense concilium, & conventiones seu concordata postea ibi publicata & approbata, *scribitur in præm. concordatorum,*
18 *& in epistola Leonis 10. Et tit. de approbat. concord.* ¶ Ergo hæc distinctio conciliorum obseruata, in concilio Lateranensi quarta statutum fuisse, ne diu præbendæ ecclesiasticæ seu qualibet alia officia in aliqua ecclesia vacent, & vt infra sex menses personis quæ digne administrare valeant, conferantur, *c. 2. de concess. præbend.* Verum amen hoc concilium non derogat breuioribus temporibus, in beneficiis adipiscendis speciali iure præstitutis, quæ in suo remanent statu. ¶ Siquidem si de beneficio agatur, quod per optionem alicui conceditur, is, cui optandi ius compe-

19 tit intra 20. dies optare debet, *c. fin. de consuet. in 6.* ¶ In præsentatione beneficii vacantium, laici intra quatuor menses, clericus intra sex debet præsentare, alias deuoluitur ius, *c. vii. de iure patr. in 6.* ¶ Mandatarius, qui motu proprio mandatam ad beneficium dedit summus pontifex, intra decem dies post præsentationem mandati facti in eum cui dirigitur, a die vacantis beneficii & scientiæ, debet acceptare quod vacauerit: aliter postea liber ordinarius in collatione est iure pontificio, *c. si pluribus, de præben. in 6.* In regno tamen hæc Galliarum mandatarius non potest requirere, vel interpellare collatorem ordinarium, nisi elapso mense a die præsentationis mandati, *tit. de for. mand. in concordat.* ¶ Ma-

20 iores quoque dignitates, vt episcopales, archiepiscopales, abbatiales, & similes, intra tres menses pastorem habere debent: alioquin ab his qui ius eligendi habent ad proximiorē potestatem fuerit deuoluitur, *c. nepro defectu, c. postquam, 50. dist. in quam, & ibi in c. præ de electione in 6.* Aliæ vero dignitates inferiores, reliquæque beneficia, ex concilio Lateranensi debent conferri intra sex menses, siue per electionem, *c. cum nostris, c. de electis, c. postulationis, de concess. præbend.* siue per collationem, *c. 2. eod. tam a primo collatore, quam ab alio in quem fit deuolutio, c. si de supplen. negli. prælati.* Incipit enim elapso termino eius quo deuoluitur, nõ ante, dare ius ei, ad quem fit deuolutio, quæ tunc tot habet menses, eademque intra, ac prior in beneficio vacati.

21 ¶ Neque ante tempus deuolutionis, facta collatio ab eo, ad quem deuoluitur, valet: nisi & alia postea fiat. Et ita iudicatum, est si quidam pugnent, *vide Pap. lib. 3. aristo. inu. 7. ar. 2. qui ita in dicitur, & Doctor. in c. 2. de præbend. in 6. Felmus & alii in c. cum ex officio, de præscript. Boerius, decis. 70. Rebuff. in tractatu nominationis, questio 7. num. 12. late d. Ayra. in præm. concord. fol. 75. colum. 2. & sequent.* Neque mutantur qualitates primæ beneficii & portionum, quibus debetur, per deuolutum, *clen. vni. de supplen. negli. prælati. Si quis vero, de collatio. in concord. vide Rebuff. in tracta. de denominati. quest. 8. num. 11.* Vt etiam Papa semper eum ordinatio, qui, vel sine negligentia, vel iure deuoluto conferre potest, possit per concursum conferre, & iure præuentionis, *cap. quia diuersitatem, & ibi Panormi. nota. 5. de concess. præbend. vide Rebuffum in præxi. benefic. tit. de deuolutio. num. 46. 47. & 48. 49.*

22 ¶ Ceterum si iure deuoluto gradatim peruenit collatio, ius potestatis ad summum pontificem, impeditur potestas ordinariarum tantum per vnum mensem, ex concilio generali: quo elapso, rursus ad ordinarios primos redit potestas, *c. 3. de præbend. in 6.* Sunt tamen quidam qui rati sunt, illud verum esse tantum in beneficiis vacantibus in curia Romana, aliter quam iure deuoluto, vt ait Rebuff. in §. de regia. ad præla. nomina. in verb. intra sex menses, & in præxi. in tit. deuolutio. num. 5. Neque summus pontifex dari posse tempus ad suppleendam eius negligentiam, quia non habet superiorem, *cap. aliorum, 9. quest. 3. nec inferior corrigi superiori, cap. cum inferior. de maior. & obed.* ¶ Sed si addamus hodie ex conventionibus Gallicis & iuramtiis pontificis, dari sex menses regi ad nominationem faciendam summo pontifici instituentorum in prælatis, a die vacationis computandos: & si nomina-

tus primum intra sex menses inuentus non fuerit a summo pontifice idoneus, conceduntur alii tres menses ad illum nominandum idoneum, quibus elapsis temporibus, ius plenum conferendi sine nominatione regia, ad summum pontificem pertinet, §. 1. de regia ad prælatu. nominat. in concord. ¶ Ratio quæ deuolutionis pro diuersitate iuris deuoluit diuersa erit, quæ & diuersum nec idem in omnibus tempus. Ad deuolutionem tamen, quæ fit ex negligentia potestatem habentium, referri potest ea quæ est præscriptorum, ad euitandam legnitiem dominorum, eamque castigandam in dicitur esse, *c. vigilanti, de præscriptio. cap. quia diuersitatem, de concess. præbend. cap. fina. de supplen. negli. prælati. cam. placuit, §. post, 15. quest. 1.* Neve iura ecclesiarum sub incerto sint. *l. 1. de vsucap.* Nec enim licuit inter ethnicos impune vineam suam incultam habere, vt Romani eam, qui indiligenter fundum suum arasset, vel vineam pro derelicto habuisset, nota infamia afficiebant, teste Gellio, *lib. 4. cap. 13.* Vineam autem Domini Dei Sabaoth ecclesia est, *Esaiæ 3. 5. Hieremia, 2. 12. Michæ, 1. & clement. 1. de summa trinitate, Matthei 21. Marc. 12. Luca. 20. Apocal. 1. 4. Christianorum hominum congregationes, messis, & legetes, Matthei 9. Luca. 10. Ioan. 4. cano. in nomo, 21. dist. in c. operarii, curiones, & prælati.* Et ne diu ecclesiæ in suspensio sint viduata pastoribus & præfectis, deuolutiones in dicitur iura expresse profitentur: cum diuturna vacatio periculosa & dispendiosa sit animabus, & ecclesiis, *cap. quam periculosum, de elect.* Deficiente enim pastore, lupus scilicet facile in gregem, rapit, maculat, vel dispergit oves, *cap. ne pro defectu, eod.* Et postremo, vt obuiam eatur avaritiæ prælatorum, qui diutius vacare permitterent ecclesias, vt fructus vacantium usurparent: cum permissum sit illis fructus vacantium colligere, & habere: post collationem, nequaquam, *cap. vnic. de ecclesiast. benef. sine quaque diminutione confer. apud Gregor. cap. auaritia, de election. in Sexto.*

¶ Et si in penam negligentiam deuolutionem quoque inducitur conuenit inter interpretes, *gloss. in cap. duobus, de rescript. in 6. in c. quanquam, de election. in 6.* Sicuti & iudex ob negligentiam suam, administratione sua priuatur, alio in locum eius subrogatur, *l. si quos, C. de officio præfecti prætorio orientis.* Et laici, si negligentia secularis ius dicere conuenientibus clericis, conueniri possunt coram ecclesiastica iudice, *c. cum sit, & c. si clericus, de foro competen. Vt si vasallus seu dominus chancelaris negligat iustitiam reddere vasallo, priuatur iurisdictione, quæ ad ordinarium deuoluitur, gl. in cap. ceterum, de iudi. Sunt & alii in rebus negligentia similes, vel propemodum nocentes casus, quos Gomefius colligit 114. ad finem commentariorum Reg. de triennali possessore in Epilogo casuum negligentia. ¶ Cur si autem semestre tempus diffinitum sit collatoribus ordinariis ex concilio Lateranensi ad conferendum potius quam aliud, prætermilla fors in ratio a summo pont. consulto est: quia hæc quælibet esse ex earum numero videtur, quas arbitarias vocant interpretes, siue iuris positiuæ, sicuti Accursium, in l. si initium, in ver. rarus, de postulat. in P. & Ioannem Andream, in ca. 2. in ver. restringere, de iudi. in Clem. nulla vix alia potest dari ratio, quam quod ita nomothetis placuit, *not. in ca. si quando, de rescript. facit l. non omnium, de legib. in P. c. istis, 4. dist. in.* ¶ Proinde si placuit concilio hic terminus sex mensium, & si sufficere visus est ordinariis collatoribus. Exempla quoque edifficere aliorum negotiorum potuerunt, in quibus sufficiens ad negligentiam eorum necesse est, vt in absentia clericorum, *c. ex ius, de cle. non residen. in ad lito. edito, l. cum sex, de adit. edito. in P. in dilato. in bus, l. de delat. C. in appellationibus, l. sanctum, C. de appella. & in similibus. Adde archiepiscopos, & episcopos iure teneti visitare prouinciam singulis annis, *c. 1. & fina. de censib. in 6. cap. conuente, de officio ordin. ca. episcoporum, ca. decernimus, c. placuit, 10. quest. 1.* saltem bis in anno iure Decretalium, *ca. cum venerabilis, de censib. c. excommunicamus, §. aditimus, de heret. extra.* Et ideo quia visitando in semetipso edoceri possunt de vacatione ecclesiarum, illud tempus sufficiens visum est ad conuincendam negligentiam.**

¶ Quare si & semestre hoc tempus, vel aliud datum ad eligendum, præsentandum, vel conferendum, initium numeri capiet a tempore notitiæ vacationis veteræ præsumptæ, & cessante legitimo impedimento, quo quis officio suo fungi non potest, *cap. 2. & cap. quia diuersitatem §. fina. de concess. præbend. cap. licet, de supplen. negli. prælat. cap. de multa, §. si quoque, de præben. facit l. annus, de calumniis. in P. l. cum sex menses, de adit. edit. in P. c. biduum, 2. questio. 6. vide Rotam, decisio. 26. in nouis.* ¶ Sicuti si enim non succurritur negligentibus, ita necessitate re-

cap. cum olim, de maio. & obediens. Ioan. Andr. in c. quanquam, de elec. in 6. vide Rebuff. in praxi, tit. de deuoluto num. 92. ¶ Nam si sede vacante prebendam vacent, illæ non conferuntur iure deuoluto a capitulo, ca. 2. ne sede vacan. quia collatio beneficiorum in fructu episcopi est, glo. in d. c. cum olim, de maio. & obed. ideo referuanda futuro successori, c. quia sepe, de elect. in 6. clem. penult. eod.

46 tit. ¶ Singulare ius illud est, quod in institutione faciendâ ab episcopo presentatorum, digniorum nullum definitum est tempus, & ideo ob non factam institutionem non deuoluitur ius ad superiorem, sed potest qui presentauit suo tempore, etsi post presentationem lapsus fuerit tempus ad presentandum datum, interpellare pro institutione episcopum, c. cum inter. de electio. Et potest recurri ad superiorem, qui presentat terminium inferiori ad institutionem faciendam, c. reprimendum, de offic. ordin. c. graues, de preb. Et ideo in refutum vel denegationem, tunc recurritur ad superiorem. Sic & in acceptatione factâ intra mensem ex mandato, negante executore: quia nullum tempus executoris est definitum, not. in clem. cum ei quem, de concess. prebend. Et ita expresse definit Rota in decisione 212. incipiente, secundum omnes, in nouis.

47 ¶ Quare si nec summus pontifex iuri presentationis, ante institutionem facit præiudicium patrono, nisi dixerit deuolutum fuisse per vacationem temporis ad eum beneficium, id est, presentationem non factâ suo tempore, vel deuoluto iure ad episcopum & alios negligentes beneficium patronatum, & quod ita vacauerit: vel nisi in prouisione adiciatur, dummodo patronorum accedat assensus. Aliiter enim non censetur iuri patronorum derogare, vt docetur ex regula cancellariæ 40.

De referuationibus beneficiorum.

Cap. 10.

- 1 Referuatio beneficiorum quid, & a quo fiat.
 - 2 Referuationes beneficiorum generales & speciales summi pontificis, vel præter ius, vel in corpore iuris.
 - 3 Beneficia qua dicuntur vacare in curia Romana.
 - 4 Referuationes speciales beneficiorum que.
 - 5 Referuationes beneficiorum qua abolita sint & permissa.
 - 6 Referuationes in corpore iuris que sint summi pontificis.
 - 7 Pensionis referuationes vsq. ad quam quantitatem in beneficiis renuntiat permissa.
 - 8 Pensio infra qua, & eius redemptio.
- 1 Secundo si dicebamus potestatem ordinariam in beneficia, imitari per referuationes: quæ autem illæ sint, & quales, nunc tradendum est. Referuatio beneficiorum dicitur, quando quis sibi retinet beneficium, vltim quam ipse voluerit, conferri non possit. Fit que a summi pontificis legato, & ab ipso summo pontifice. Legatus auctoritate suæ legationis apostolica, sibi referuabat beneficii collationem in ecclesia aliqua, vel inter ordinarij collationes, quam referuatiorem restrinxit Bonifacius 8. c. presentis, c. 3. de offic. legat. lib. 1. Sexti, tit. 15.
- 2 ¶ A summo pontifice fiebant referuationes generales, & speciales: & iste vel fuit præter ius, vel in corpore iuris clausæ. Extra ius sunt generales, quando summi pontif. referuat suæ collationi dignitates maiores p. s. pontificalem, in cathedralibus & metropolitans ecclesiis, vt in reg. cancell. 2. 3. & seq. in extra. Ioan. 2. 2. executorialis, de preben. & in extra. ad regimen. Item vbicunq. summi pontif. se immiscuit, vel si ipse contulit, & questio moueatur vel de eius prouisione, vel nullitate, vel indignitate prouisi, referuantur hæ notiones & beneficia ipsius potestati, Panor. in c. inter dilectos, col. pen. de excess. pral. c. vt nostrum, de appella. Rom. consil. 335. circa primum.
- 3 ¶ In corpore iuris, hoc disputat glo. antiq. in regu. can. 33. alias tamen enumerat Probus in c. presentis, de offi. ord. in 6. & Rebuff. §. 1. de referu. in concor. Gomes. in reg. cancell. de trienn. posse. q. 31. vbi tradit 7 referuationes in corpore iuris clausas, vide enim. vnica tantum referuatio inuenitur generalis, nempe beneficiorum, quæ dicuntur vacare in curia Romana, personarum videlicet existentium, & decedentium in summi pontificis comitatu, quæ conferri possunt a solo summo pontifice intra mensem a tempore vacationis, & postea ab ordinarijs, c. 1. 3. de preb. in 6. Porre & qu; hoc ius ad beneficia personarum curialium, qui extra curiam mortui sunt, peregrinationis, infirmitatis, vel recreationis causa absentes, intra duas dienas legales: item ad nuncios apostolicos a curia abeuntes, vel ad curiam Romanam pontificis redeuntes, c. presentis, de preb. in 6.
- 4 ¶ Specialis si referuatio est, quando summus pontifex sibi no-

minatim collationem alicuius beneficii referuat: vel si in collatione beneficii ex resignatione, cum pensionis retentione permittat regressum, si non soluitur, vt possit eius auctoritate apostolica sine alia prouisione beneficium repetere, vide Rebuff. in §. 1. de referuatio. in concor. vel alio modo. ¶ Hodie si omnes referuationes beneficiorum improbatæ sunt, eod. tit. & in prag. sanctio. exceptis vacationibus in curia, & in ciuitatibus & villis muratis, quæ graduatis, §. prefati, 1. de collatio. in concordat. & nominatis debentur vi pragmaticæ sanctionis, & concordatorum, §. statumimus, eod. tit. quæ vacant officialium sedis apostolicæ, ca. ad regimen, de preb. in extra. ad. communib. nisi iure regali vacant in Gallia, vt pronuntiatum senatus consulto Patiensis an. 1338. 3. Iulij, Reb. in §. 1. de referuat. Sunt & receptæ referuationes, quas sibi fecit & sedi apostolicæ sum. pontifex in conuentionibus Gallicis, tit. de reg. ad pral. nomina. in concord. maiorum dignitatum & prælaturarum, vt possit solus eas conferre, postquam intra nouem menses rex Galliarum ad eas non nominauerit idoneum. ¶ Inter si referuationes in corpore iuris clausas, id est, inter collationes quas ius commune referuat summo pontifici, Gomesius, in regu. de trien. posse. q. 31. ponit translationem episcoporum, c. quod translationibus, de offi. legat. c. fin. de translat. episcop. prouisionem episcopatus vacantis per depositionem, c. inter, de translat. episc. c. post translationem, & c. nisi, de renuntiat. & per calum ca. quanquam de electio. in 6. si episcopus captus est a paganis, vel a schismaticis, c. si episcopus, & ibi glo. si de suppl. neglig. pral. in 6. si prouidendum sit, eo quod episcopus propter senium, aut impedimentum aliud corporale, perpetuum non possit officium suum exercere, c. 1. §. si autem episcopus, de cler. agro. in 6. si summus pontifex dederit beneficium vacans ante in commendam, idque ex interpretatione potius doctorum, Frider. in tract. permut. d. 15. Roma. consil. 140. Reb. in Praxi benef. tit. de referua. nu. 32. & 38. quam iuris expressa dispositio, ideo non recte superiorem annumeratur. Alius tamen proxime accedit, quando cathedralis ecclesia clero & populo Christiano cauet, quo casu referuatur collationi summi pontificis, clem. in plerisque, de ele.

¶ Suor si aliz referuationes in collatione beneficiorum factæ per summum pontificem, quando per ipsum impediuntur pensiones: iure namque pontificio interdum probatæ referuationes pensionis, vsque ad mediam, ca. suscepta, eod. in extra. Ioan. 2. 2. partem fructuum beneficij, a summo tamen pontifice, non alio concessa. In patria tamen consuetudinaria, & in Gallia, ad tertiam vsque partem referuari solet relictis duabus beneficiario, Rebuff. in praxi benef. tit. de referua. nu. 18. 19. 20. ¶ Quinimo si iusta dicitur pensio, qua deducta super sit beneficiario, unde se alere, & onera beneficii possit ferre, c. de monachis, c. vacante, c. cum causam, de preb. c. 1. de censib. Datur que hæc pensio communiter in quantitate fructuum: in Gallia etiam, Reb. d. tit. de referuatio. num. 21. in pecunia munerata, vbi pensio permissa in tribus casibus, si beneficium litigiosum, pro bono pacis, c. nisi, de preben. 2. ne dispendium nimium resignans ex resignatione patiat, c. super hoc, de renuntiatio. aliter tamen quam ex permutatione facta: vel si permutatum beneficium sit, ratione inæqualitatis redituum in fructibus permittitur pensio, c. ad questiones, de rer. permut.

De mandatis apostolicis ad beneficia, & de mandataris. Cap. 11.

- 1 Mandatum apostolicum impedit collationem ordinarij.
- 2 Mandatum apostolicum quid.
- 3 Mandatorum apostolicorum origo & successus.
- 4 Littera perceptoria summi pontificis qua.
- 5 Littera executoria ad beneficia qua.
- 6 Mandata a summo pontif. ad beneficia dantur semel in vita, & quando, & quare, eod.
- 7 Mandata qui ordinarij grauari possint.
- 8 Mandata cur solus pontifex dat.
- 9 Mandata forma in Gallia.
- 10 A Mandatis qua beneficia censentur excepta & 10.
- 11 Mandataris non debentur beneficia villa murata, nisi graduatis.
- 12 Mandataris preferuntur graduatis nominatis.
- 13 Mandataris beneficia non debentur, nisi a presentacione per mensem.
- 14 Mandataris tantum beneficium petiunt & acceptatum prius vacans debentur.